

laj!“ je bil njih poglavitni nauk. Ljudska sreča jim je tolikanj pri sercu bila, de niso samo pri tem ostali, kar jih je njih duhovna dolžnost vezala, ampak so tudi drugod pomagali in dobro storili, kjerkoli se je le móglo. — Skorej gotovo je, de so oni bili sprožili, de so se na Goriškim jéle kozé cépiti. Pri pomočkih svoj namen doseči, so imeli zmirej dobre misli, in kej posebniga; takó so kože cepiti poskušali s ternam. — Veliko veselje so imeli do vertnarstva, in so učili, in sami z lastnimi rokami ljudém kazali, kakó naj sadne drevesa zasevajo, množijo in zboljšujejo. Ravno tako skerb so imeli, kmeta učiti in buditi, kakó naj svoje kmetijstvo vodi, de bo njegov trud polajšan, in vender dobro splačan. —

(Konec sledi.)

Slovensko slovstvo.

Sveto pismo stariga zakona.

Poslovenil in razložil P. Placid Javornik, benediktinar, c. k. učenik sv. pisma stariga zakona in iztočnih jezikov na bogoslovskim učilišu v Celovci. I. zvezik.

Perve Mozesove bukve, od I-XX. poglavja.

(Konec.)

Kar stavo sv. pisma zadeva, je po nauku naše svete cerkve rečena, beseda kratka in gladka, kakor se spodobi za toljko svete reči; postavim: prvo poglavje od 1. do 6. verste: „V začetku je Bog stvaril „nebo in zemljo. Zemlja je bila pusta in prazna, temá „je bila nad breznam, in duh božji se je prostiral nad „vodami. In Bog je rekel: Bodi svetloba! In svetloba je „bila. In Bog je vidil svetlobo, de je bila dobra; in je „ločil svetlobo od teme. In je imenoval svetlobo dan, „temo pa noč; in je bil večer, in je bilo jutro, prvi „(en) dan“ i. t. d. — Kako kratko in veličastno!

Za toljko obširniši, na dolgo in široko, visoko in globoko, nam pa stave sv. pisma razlagajo. Ni skoraj imenitne skrivne besede, ki bi nam je ne razjasnili, pa tudi ne misli, od ktere bi nam ne povedali, kaj in kako velja. Razjasnijo nam skrivne besede sv. pisma, povejo misli svetih cerkvenih očakov, pa tudi oživijo nauka sveto moč, ki bravca povzdigne k toljko mogočnemu — toljko dobrotljivemu Stvarniku. Pokusimo razlaganje 4. verste perviga poglavja: „In Bog je vidil svetlobo, de je bila dobra. Vidi Bog svetlobo, vender ne, kakor umetnik ali rokodelc, kateri svoje storjeno delo preiskuje in pregleduje, in se veseli, ako taisto svoji namembi popolnoma primerjeno najde; ampak vidi Bog, de je svetloba dobra, svojimu namenu popolnoma vgodna, samo zató, kér jo je on stvaril, in za dobro spoznal. Hebrejska beseda tob ima silno velik obsežin pomén, kér namreč pomeni: dobro, lepo, perjetno, perročno, vgodno, namembi permerjeno i. t. d. in vse te lastnosti se svetlobi perležejo, če njene lastnosti prevdarimo. Svetloba je tanjka, urna, prelomljiva, pisana, ima tudi zmožnost v sebi, gorkoto mikati in jo zdramiti. Tanjkost svetlobe je tako čudovitna, de je ne moremo razumeti; po vsih kotih in prostorih, po celim svetu je svetloba tako rekoč razcejena; ni kraja, tudi ne pičice, kjer bi ona ne bila, in vender je tako čudno od Stvarnika osnovana, de nobene tudi nar manjši reči ne moti. Ravno tako čudna je nje hitrost ali urnost. Zvezdoznanci nas zagotovijo, de je zvezda Jupiter 42,000.000 milj od naše zemlje dalje, in vender luč to strašno dolgo pot v 16 minut. in 15 sek. dokonča; po njih nauku je solnce 21,000.000 milj od naše zemlje, in vender luč to daljavo v 8 minut. in 7½ sek. predirja; iz tega lahko vidimo, kako neizrečeno urna de mora svetloba biti. Tudi ima svetloba to lastnost, de se da navleči in odgnati, kriviti in

prelomiti. Nobedin žark luči ni sam, ampak vsak obstoji iz brez števila veliko družih razno barvanih žarov, kar lahko vidimo v mavrici, v raznih kapljicah rôse, vóde in per več družih rečeh. In te barve, ki se ob taci priložnostih vidijo, naravoslovi imenujejo poglavne barbe, med ktere štejejo: rudečo, pomorančno, rumeno, zeleno, višnjevo, indijsko in vijolnato; neskončno veliko je pa medbarv, to je taci, ktere se s poglavnimi prečudno sklepajo, in se ena v drugo cedijo. Zadnjič, akoravno luč, kér je neskončno majhna in tanjka osnova (reč), nima sama v sebi ne merzlote ne gorkote, ima vender posebno moč in zmožnost, v družih truplih in rečeh skrito gorkoto mikati in jo zbuditi. Iz teh lastnost svetlobe (luči) se vidi, de je bila v resnici in po vsih ozirih popolnoma dobra.“ — „In je ločil svetlobo od teme. To ločenje je Bog že v stvarjenji storil, kér je luči to lastnost in moč dal, de po svoji natori tème odganja in vse tème kraje predere in sabo napolnuje. Kér je pa Bog doslej še le osnovo svetlobe stvaril, in luč tako rekoč še ni bila peržgana, zatorej je še zmirej tri prihodne dni tema bila nad breznam.“

Kar ni hvaliti, temuč le poterpeti, je prepogosta raba — *lj* — ki ni lika, ampak spodtika naše gladke besede, na katerim — *lj* — se tudi naše hvale vredne Novíce prerade spodtikajo. Mislim, de ni pisati prijatelj, učitelj, nedelja, nedelje, ampak učitel, prijatelj, nedela, nedelc i. t. d., kér Korošci in Gorenci le prijatev, nedeve i. t. d. pravijo. Tudi bi lahko — *lj* — večidel pred *e* ino *i* pogrešali ino raj brali: na zemli — zemle, kakor pa: na zemlji — zemlje. Kar pa sam mislim, drugih ne silim, ampak le za pomisliti dam. — Tudi so nam v gosp. Javornikovim razlaganji nektare besede in stave nekoljko predolge, če je ravno težko, kratko pa dobro povedati. — Vse te moje zabave so pa tako lahke ino prijazne, de bojo slavno delo lahko več priporočile, kakor ograjale. Saj se le po domače zmenimo, kar mislimo; ino ne moja, ne tvoja — ampak prava naj velja!

Priporočaje pa to zalo delo, želimò še tri reči: prvič, de bi gosp. Javornik, pridni delavec, ne opešali prej ko dodelajo, česar so se lotili; drugič naj bi zvestih pomagavcov s svojo pokušnjo obudili ino dobili, kateri bi jim vse sv. pismo po tej — alj če tudi krajši osnovi izgotoviti pomogli; tretjič naj bi práv práv veliko prijatlov dobriga dela po vsih Slovenskih krajih najdlji, ne le v besedi, ampak tudi v djanji — takih prijatlov, katerim predrago ni, kar je za božjo čast, izveličanje duš ino pa za poveličanje materniga jezika. Bog daj srečo!

Ljubomir.

Žalostna novica.

Vithalmovo veliko poslopje „koliseum“ v Ljubljani je v pondeljik zjutrej pogorelo.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajnji	
	18. Grudna.		13. Grudna.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače....	2	39	2	40
1 > > banaške....	2	45	2	50
1 > Turšice.....	1	50	1	52
1 > Soršice.....	—	—	2	14
1 > Rži.....	1	55	2	10
1 > Ječmena.....	1	33	1	40
1 > Prosa.....	1	47	1	52
1 > Ajde.....	1	30	1	30
1 > Ovsá.....	—	—	—	57

Prešiči po 8, 7 in 6 krajc. funt. — Špéh po 24 in 23 gold. cent.